

in tanta necessitate possumus uti, saltem ad conditionem, ut dictum n. 552.

565. Ratio etiam aliqua esse potest. Primum licet ab auctoritate, & ratione multo probabilius sit, vitam Christianam non esse confessionem, tamen sunt etiam circiter 30. auctores (quos citat Auctor vindictiarum Gobatianarum p. 2. prop. 1. n. 23.) qui dicunt, eam vitam esse aliquam confessionem, & hinc talem moribundum esse absolvendum; eoque quivis vitam suam Christianam intendat, sibi prodesse, quantum potest: adeoque etiam intendat manifestare, se cupere absolvi, casu quo in talem statum moribundi incidere.

Quod autem talis confessio quandoque sit longe remota ab absolutione, in primis non videtur verum; cum ponatur moribundus semper, & usque ad articulum mortis, talem vitam egisse: dein dato etiam, quod confessio remota sit, cum hoc ipsum non sit fat certum, quam longe remota esse possit confessio ab absolutione, potest in tanta necessitate saltem dubium videri, an non adhuc sufficienter inter se jungantur.

Secundo saltem potest praesumi, moribundum in tali statu velle sibi consulere, quantum potest, adeoque signa doloris edere: & licet signa externa non videantur esse determinata ad significandum dolorem, tamen in dubio debent praesumi, esse ad istum significandum determinata.

Difficultas quidem major esset, si prorsus nulla signa perciperentur; nam, ut bene objicit Schilder tract. 6. c. 5. n. 39. confessio, a sacerdote non audita, est nulla. At moraliter fieri non potest, ut nulla prorsus signa percipi possint; quia moribundus utique, dum vivit, aliquem motum edet, ex quo cum vivere contet; quodsi etiam in tanto deliquo sit, ut de vita ipsa dubitetur, tunc saltem vita Christiane acta, poterit censeri confessio.

566. La Croix l. 6. p. 2. n. 1162. addit, etiam confessiones praeteritas posse censeri directas pro tali statu ad sacerdotem praesentem; cum omnis confitens habeat voluntatem implicitam, per suas confessiones acquirendi jus, ad plures absolutiones; cum habeat voluntatem, per eas sibi consulendi modo meliori, quo potest: esse autem aliquo modo probabile, confessionem, si ad plurimum sacerdotum notitiam perveniat (ut venire supponit in hoc casu, quando sacerdos recit, eum vitam Christiane egisse &c.) esse virtualiter multiplicem, & reddere capacem novae absolutionis. Accedit, quod addita conditione videatur utcumque praecaveri irreverentia erga sacramentum.

Quare, licet ex directis principiis hac praxi nullatenus videatur utendum, ob reflexa tamen principia, non ausim eam damnare: & certe Gormaz, licet speculative loquendo omnino consentiat nostrae conclusioni, n. 525. statuat, tamen de sacram. penit. n. 262. ait, in praxi non tantum posse, sed etiam debere sacerdotem, talem

moribundum absolvere: quod idem vult La Croix citato n. 1162. ob eam scilicet rationem, quod lex charitatis graviter obliget, ad succurrendum proximo, in tanta necessitate constituto, per media etiam dubia.

567. Ab eodem Gormaz de sacram. penit. n. 266. citatur Bonagrata, qui docet, absolvi posse talem moribundum, etiam laborantem infamia: imò etiam illum, qui in actuali peccato destituitur sensibus, regulariter non esse sine absolutione deserendum: quin Tamburinus, Cardenas, & Stoz, apud La Croix l. 6. p. 2. n. 1163. dicunt, Christianum nec in duello, vel adulterio confossum, si superstit aliquid temporis ante mortem, vix esse destituendum absolutione.

Monent autem quidam auctores, haereticos absque editis signis, etiam in articulo mortis, non facile esse sub conditione absolvendos; quia sacramentum nimis magno periculo frustrationis exponeretur; cum haeretici plerumque absolute nolint confessionem sacramentalem: quod autem forte unus, aut alter, eam implicitè vellet, id non sufficit, ut omnibus sub conditione absolutio deat: sicut e. g. licet constaret, unum, aut alterum indeterminate, in magna regione non esse baptizatum, non propterea statim possent omnes sub conditione rebaptizari.

QUESTIO III.

De Materia Sacramenti Pœnitentia, seu de Confessione.

ARTICULUS I.

An Confessio sit Necessaria Necessitate Medii de Jure Divino.

568. **D**ico 1. Confessio est jure Divino precepta fidelibus omnibus post lapsum gravem. ita omnes Catholici. Prob. 1. Tridentinum sess. 14. c. 5. sic docet: *Cum à sanctissimis, & antiquissimis Patribus, magno, unanimique consensu, secreta confessio sacramentalis, qua ab initio Ecclesie sancta usa est, & modo etiam utitur, fuerit semper commendata, manifeste recessit inanis eorum calumnia, qui eam à Divino mandato alienam, & inventum humanum esse, atque à Patribus in Concilio Lateranensi congregatis, initium habuisse, docere non verentur; neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut Christi fideles confiterentur, quod jure Divino necessarium, & institutum esse, intellexerat: sed, ut praecipuum confessionis, saltem semel in anno, ab omnibus, & singulis, cum ad annos discretionis pervenissent, impleretur. Unde jam in universa Ec-*

Ecclesia, cum ingenti animarum fidelium fructu, observatur mos ille salutaris confitendi, sacro illo, & maxime acceptabili tempore quadragesimo, quem morem hac sancta Synodus maxime probat, & amplectitur, tanquam pium; & merito retinendum. Hucusque Concilium, quod eandem doctrinam postmodum confirmat. *can. 6. de penit. quem citavimus n. 443.*

569. Probatur conclusio 2. Hoc preceptum semper viguit in Ecclesia, idque agnoverunt omnium saeculorum Concilia, & Patres (ut bestè ostendit Baronius ad ann. Christi 56. à n. 15. & Bellarminus tom. 3. controv. 4. de penit. l. 3. à c. 5. usque ad 10. inclusivè) nec potest designari synodus, aut Pontifex, à quo fuerit confessio primò precepta: ergo non est preceptum humanum, sed Divinum. Confirm. Ut ostendit Bellarminus lib. modo cit. c. 3. plures, & variae figurae hujus precepti jam praecesserunt in antiquo testamento, ut Gen. 3. quando DEUS ab Adam, & Eva, & Gen. 4. quando à Cainò, confessionem expevit: item Lev. 13. & 14. ubi judicium leprae committitur sacerdotibus: rursus Numer. 5. v. 7. ubi confessio quaedam à DEO instituta est: item Levitic. 5. ubi praescribitur certa oblatio pro certa specie peccati, quae oblatio fieri non poterat sine peccati manifestatione, seu confessione. Jam sic Confessio tantum figurae, erat à DEO instituta, & necessaria jure Divino: ergo multò magis confessio prafigurata est instituta à DEO, & necessaria jure Divino.

570. Prob. conclusio 3. adducendo aliquos textus (omnes enim adducere nimis longum foret) qui huc faciunt, ex Scripturis, Conciliis, & Patribus, Concilium Lateranense, in quo haeretici dicunt, confessionem fuisse institutam, longè praecedentibus. Itaque in primis huc facit textus jam saepe citatus Joan. 20. v. 23. *Quorum remisistis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt:* itenque similis Matth. 18. v. 18. item illud Act. 19. v. 18. *Multique credentium veniebant, confitentes, & annunciantes actus suos:* seu, ut habet versio Syriaca: *Plurimique ex iis, qui crediderant, veniebant, & renuntiabant offensas suas, confitebanturque, quod fecerant.* Rursus 1. ad 2. Corinth. 5. v. 18. scribit: *Dedit nobis ministerium reconciliationis... & posuit in nobis verbum reconciliationis:* quae verba ipse Calvinus l. 4. instit. c. 1. §. 22. fatetur, ad potestatem clavium spectare: non autem ait Apostolus: *Dedit tantum executionem:* sed ministerium, ad quod rectè extendendum utique requiritur cognitio causae.

571. Jam Concilium Laodicense, celebratum ante annos plusquam mille ducentos, editione secunda, canon 2. ait: *His, qui diversorum peccatorum lapsus incurrun, & instant orationi, confessioni, ac poenitentia, malorum suorum perfectam conversionem demonstrantes; pro qualitate*

peccati, tempus poenitentiae attribuendum est. Ex hoc Concilio apud Graecos habito, & ex Patribus Graecis paulò post adducendis, collige. mendum irrepisse in Gratiani Decretum c. Quidam. 90. de penit. dist. 1. ibi enunciat: *Quidam DEO salummodo confiteri debere peccata dicunt, ut Graeci; nam hi ipsi Graeci, ut ex dictis patet, confessionem sacerdotibus faciendam adstruunt.* Adde, quòd eodem loco Juris canonici notetur, ea verba ut Graeci, sicut & aliqua alia, non haberi in Capitulari, neque in Concilio. Sed neque in Florentino fuit cum Graecis ulla controversia de confessione, qualis tamen cerèd fuisse, si Graeci confessionem distinctam peccatorum sacerdoti faciendam non admittent.

572. Concilium Carthaginense III. ante annos mille trecentos habitum can. 31. ait: *Ut poenitentibus secundum peccatorum differentiam Episcopi arbitrio poenitentia tempora decernantur:* quae eadem verba repetuntur in Concilio Africano canone 10. Cabilonense I. ante mille centum, & amplius annos can. 8. ait: *Uti poenitentibus à sacerdotibus facta confessione indicatur poenitentia, universitas sacerdotum nostrum consentire: & Cabilonense II. ante nonngentos, & amplius annos can. 32. Sed & hoc emendatione indigere perspeximus, quòd quidam, dum consentunt peccata sua sacerdotibus, non plene id faciunt... solerti indagazione debent inquiri ipsa peccata, ut ex utrisque plena sit confessio, scilicet, ut & ea confiteantur, quae per corpus gesta sunt, & ea, quibus in sola cogitatione delinquitur.*

Turonicum III. circa idem tempus sic habet can. 22. *Episcopis, & presbyteris diligenti cautela pertractandum est, qualiter hominibus, suis sibi delicta confitentibus, tempus abstinentiae adscribant.* Wormaticense anno Christi 808. ait c. 26. *Poenitentibus secundum differentiam peccatorum, sacerdotis arbitrio, poenitentia decernantur; debet itaque sacerdos in poenitentia danda singulorum causas singulatim considerare, originem quoque, modumque culpae, & affectus, gemitusque delinquentium, diligenter examinare.* Nota autem, haec omnia Concilia saltem plus, quam triginta annis antiquiora esse Concilio Lateranensi IV. celebrato sub Innocentio III. an. 1215. aliqua etiam pluribus saeculis.

573. Testimonia SS. Patrum etiam plura sunt, & antiquissima. S. Irenaeus, qui vixit Saeculo I. de foeminis quibusdam, à Marco haeretico deceptis, scripsit l. 1. adversus haereses c. 9. *He sepius conversae ad Ecclesiam Dei, confessae sunt: & infra de alia: Omne tempus in exomologesi consummarvit.* item l. 3. c. 4. de Cerdone ait: *Saepe in Ecclesiam veniens, & exomologesi faciens sic consummarvit, modo quidem latenter docens, modo vero exomologesi faciens.* Quòd autem exomologesi significet confessionem, probat Bellarminus tom. 3.

controv. 4. l. 3. c. 6. & Baronius an. Chr. 56. n. 16. & 17.

Tertullianus (qui etiam vixit sub finem Sæculi I. Severo imperante) lib. de penit. c. 9. ait: Exomologesis est, *hæc delictum Domino nostrum confitemur.* At per Dominum intelligit sacerdotem vicarium Dei, qui cum ad summum silentium adstrictus sit, idem est, ipsi, ac soli Deo confiteri; unde paulo post ait, ad exomologesin spectare presbyteris adhiberi: additque, quosdam pudoris magis memores, quam salutis, publicationem sui suffugere. & c. 10. per ironiam ait: *Videlicet, si quid humane notitia subtraxerimus, proinde & Deum celabimus? Adeone existimatio hominum, & Dei conscientia comparantur? An melius est, damnatum latere, quam palam absolvi?* Cum autem Tertullianus hæc agat de pudore, deterrente a confessione, utique loquitur de confessione peccatorum occultorum, de quibus non exigebatur publica confessio, sed tantum debebat fieri sacerdoti secreta.

574. Origenes, qui vixit ad initium Sæculi II. homil. 3. in Levit. circa medium in illud: *Si peccaverit unum ex istis, pronuntiet peccatum &c.* sic scribit: *Etenim omni genere pronuntianda sunt, & in publicum proferenda cuncta, quæ egerimus: siquid in occulto gerimus, siquid in sermone solo, vel etiam intra cogitationum secreta commissimus, cuncta necesse est publicari, cuncta proferri: proferri autem ab illo, qui & accusator peccati est, & incensur; ipse enim nuncius, ut peccemus, instigat: ipse etiam, cum peccaverimus, accusat. Si ergo in vita præveniamus eum, & ipsi nostri accusatores sumus, nequitiarum diaboli, inimici nostri, & accusatores, effugimus; sic enim & alibi propheta dicit: Dic tu, inquit, iniquitates tuas prior, ut justificeris.* En Origenes vult, nostra peccata etiam occultissima, quæ in die iudicii publicabuntur, in confessione esse exponenda, ut ab eis purgemur.

Idem auctor homil. 2. in psal. 37. post medium ait: *Vide, quid edocet nos Scriptura Divina; quia oportet peccatum non celare intrinsecus... hi, qui peccaverunt, siquidem occultant, & retinent intra se peccatum, intrinsecus urgentur, & propemodum suffocantur à phlegmate, vel humore peccati. Si autem ipse sui accusator fiat, dum accusat semetipsum, & confitetur simul evomit & delictum, atque omnem morbi digerit causam. Tantummodo circumspice diligentius, cui debeas confiteri peccatum tuum: proba prius medicum... si intellexerit, & praverit, talem esse languorem tuum, qui in conventu totius Ecclesie exponi debeat, & curari, ex quo fortassis & ceteri adificari poterunt, & tu ipse facili sanari. Multa hoc deliberatione, & satis perito medici illius consilio procurandum est. Ecce Origenes adstruit confessionem peccatorum occultorum, & quidem secretam, ex qua dein prudens con-*

fessarius iudicat, an non aliorum peccatorum facienda sit confessio publica.

575. S. Cyprianus eodem ferme tempore vivens, serm. 5. de lapsis scribit: *Quantum tamen de hoc (scilicet peccato, vel lapsu) vel cogitaverunt, hoc ipsum apud sacerdotes DEI, dolenter, & simpliciter confitentes, exomologesin conscientie faciunt, animi sui pondus exponunt, salutarem medelam parvis licet, & modicis vulneribus exquirunt. Nee dicas, hæc illos quidem facile, sed non ex præcepto; nam statim addit S. Doctor: scientes, scriptum esse: DEUS non deridetur: & infra de aliquo sola cogitatione lapsu loquendo, ait: Facilius potest ad veniam criminis pervenire: non est tamen immunis à crimine: nec cesset in agenda penitentia... confiteantur singuli, quæ vos fratres dilectissimi, delictum suum, dum adhuc, qui deliquit, in seculo est, dum admitti confessio ejus potest, dum satisfactio, & remissio facta per sacerdotes, apud Dominum grata est.* Lactantius (qui fuit instructor Crispi, filii Constantini Magni, adeoque vixit ad initium Sæculi III.) l. 4. Divinar. institutio. c. 17. ait: *Ut si cor nudaverimus, id est, si peccata confessi satis DEO fecerimus, veniam consequamur: quæ contumacibus, & admissa sua celantibus, denegatur ab eo, qui non faciem, sicut homo, sed intus, & arcana pectoris intuetur.*

576. S. Athanasius serm. in illa verba: *Profecti in pagum, qui ex adverso est, invenietis pullum alligatum: sub finem ait: Quodsi nondum soluta sint vincula, iradas te ipsum discipulis JESU: adsunt enim, qui te solvant pro potestate ea, quam à Salvatore acceperunt. Quacunq; enim ligaveritis &c. S. Hilarius cau. 13. in Matth. Quos solverint Apostoli, confessione vinciet venia receperint, in salutem, hi Apostolica conditione sententia, in calis quoque aut soluti sint, aut ligati. S. Basilii in regulis brevioribus, regul. 288. *Necessario peccata aperiri debent, quibus credita est dispensatio mysteriorum DEI.* S. Ambrosius l. 2. de penit. c. 6. *Si vis justificari, fateri delictum tuum; solvi enim criminum nexum verecunda confessio peccatorum.* Insuper S. Paulinus in vita S. Ambrosii, hujus Sancti Patris operibus præfixa, longe post medium de ipso scribit sic: *Quotiescumque illi aliquis, ob percipiendam penitentiam, lapsus suos confessus esset, ita flebat, ut & illum flere compelleret. Videbatur etiam sibi, cum jaceat jacere: causas autem criminum, quas illi confitebantur, nulli, nisi Domino soli, apud quem intercedebat, loquebatur: adeoque hæc confessio fuit secreta.**

577. S. Gregorius Nyssenus oratione ad eos, qui durus, & acerbis alios judicant, vel in mulierem peccatricem, sub finem ait: *Andacter ostende illi sacerdoti, quæ sunt recondita: animi arcana, tanquam occulta vulnera, medico retere: ipsi & honoris, & valetudinis tua, ratio-*

nem habebit. S. Pacianus in paronesi ad penitent. ante medium. *Vos ergo primum appello fratres, qui criminibus admisis penitentiam recusat: vos, inquam, post impudentiam timidus, post peccata vercundos: qui peccare non erubescitis, & erubescitis confiteri.* & circa medium ait: *Rogo ergo vos fratres, etiam pro periculo meo, per illum Dominum, quem occulta non fallant: desinite vulnerata regere conscientiam: prudentes ægri medicos non verentur.* S. Chrysostomus hom. 33. in Joan. post medium. *In peccatis, quæ commissimus, confitendis, neminem vereamur.* Quod autem hic S. Doctor non loquatur de confessione facienda soli Deo, excluso sacerdote, colligitur 1. ex hoc ipso vocabulo neminem, quo utique non intelligitur solus DEUS, sed vel maxime homines 2. ex l. 2. de sacerdotio c. 3. ubi sic ait: *Quamobrem multa quidem arte opus est, ut, qui laborant Christiani, ultra sibi persuadeant, sacerdotum curationibus submittere oportere.*

578. S. Hieronymus in Ecclesiasticis 10. v. 11. *Si monderit serpens in silentio &c.* ait: *Si tacuerit, qui percussus est à serpente infernali, & non egerit penitentiam, nec vulnus suum fratri, & magistro, voluerit confiteri magister, qui linguam habet ad curandam, facile ei proæsse non poterit.* item in Matth. 16. v. 19. *Et tibi dabo claves: ait: Episcopus, & presbyter... pro officio suo, cum peccatorem audierit varietates, sicut, qui ligandus sit, quæve solvendas.* S. Innocentius I. ep. 1. ad Decentium cap. seu n. 7. *Ceterum de pondere estimando delictorum, sacerdotis est judicare, ut attendat ad confessionem penitentis.*

S. Augustinus homil. 12. ex 50. sub initium scribit: *DEUS miser, quia pius est, & misericors, vult, ut ea confiteamur in hoc seculo, ne pro illis confundamur postmodum in futuro.* item homil. 41. ex 50. *Si ad ultimum vita steterit, necsit, si ipsam penitentiam accipere, ac DEO, & sacerdoti, peccata sua confiteri poterit.* Idem homil. 49. ex 50. *Agite penitentiam, qualis agitur in Ecclesia, ut oret pro vobis Ecclesia. Nemo sibi dicat: occulte ago: apud DEUM ago; novit DEUS, qui mihi ignoscit, quia in corde suo. Ergo sine causa dictum est: Quæ solveritis in terra, erunt soluta & in celo? Ergo sine causa sunt claves data Ecclesie? Frustramus Evangelium DEI: frustramus verba Christi.* Idem enarrat, in psal. 66. post medium. *Non consistent conscientia sanientem collegerat, apostema tamen erat, cruciabat, requiescere non sinebat. Adhibet medicus fomenta verborum, & aliquando secat: adhibet medicinale ferrum in corruptione tribulationis. Tu agnosce medici manum: confitere: exeat in confessione, & desinat omnis sanies.*

579. S. Leo (qui vixit circa annum 440.) sic scribit ep. 80. c. 2. ad Episcopos

Campania (de qua vide Baronium an. Chr. 56. n. 33. *Cum reatus conscientiarum sufficiat solis sacerdotibus indicari, confessione secreta, & post pauca: Sufficit enim illa confessio, quæ primum DEO offertur, tunc etiam sacerdoti.* Reliqua SS. Patrum consequentium testimonia vide apud Bellarminum loco citato n. 569. aliorum autem plurimum dicta, vel exempla, vide apud Baronium ad ann. Christi 56. a. n. 16. Aliam adhuc rationem, pro institutione, & necessitate confessionis, afferemus n. 582. ubi probabimus, necessitatem confessionis ex potestate clavium: quæ conclusio, quia præscripta est in Elencho, vixit est peculiari articulo pertractanda.

580. Dico 2. Confessio fidelibus graviter lapsis est necessaria necessaria e mediis ita omnes Catholici. Prob. Tridentinum sess. 14. c. 4. sic dicit: *Esti contritio hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominibusque DEO reconciliare, priusquam hoc sacramentum actu suscipiatur, ipsam nihilominus reconciliationem ipsi contritionis, sine sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendam: ergo hoc sacramentum est necessarium, vel in re, vel saltem in voto: sed insuper est medium ad delenda peccata institutum, & medium per se causans primam gratiam, ut patet ex dictis de institutione hujus sacramenti, & omnibus Conciliis, ac Patribus, ubique clamantibus, sacramentum penitentiae esse medium delictorum peccata, & restituendi hominem in statum gratiæ, seu reconciliationis cum DEO: ergo est necessarium necessitate medii, ex dictis n. 385. Jam verò confessio est pars essentialis hujus sacramenti: ergo & ipsa est similiter necessaria.*

581. Ob. 1. Tridentinum sess. 14. cau. 8. de penit. definit, ad confessionem teneri omnes, & singulos utriusque sexus Christi fideles juxta Magni Concilii Lateranensis Constitutionem semel in anno: ergo non tenentur jure Divino, sed tantum Ecclesiastico. Confir. ex Calvino. Licet ante Concilium Lateranense confessio suausa, vel etiam adhibita fuerit, tamen non fuit præcepta: ergo. Resp. neg. conf. Tridentinum citatum n. 568. expresse docet, à Lateranensi non fuisse institutam confessionem, sed tantum tempus determinatum, sive, ut confessio non differret ultra annum: sic etiam, quando Cabilonense II. cau. 32. dicit: *Secundum institutionem Apostoli confitemur alterutrum peccata nostra: non vult dicere, Apostolum instituisse confessionem, sed à Christo institutam suâ epistola promulgasse. Ad confir. neg. ant. ejus falsitas patet ex plurimis antiquissimis Conciliis, & Patribus, citatis à n. 570. & seq. & plures adhuc videre poteris apud Bellarminum, & Baronium locis citatis n. 569.*

582. Ob. 2. Confessio publica abrogata fuit, & mutata in privatam, tempore Decii imperatoris: confessio autem privata abrogata fuit, tempore Theodosii imperato-

ris, à Nectario Episcopo Constantinopolitano: ergo nullum amplius est ejus præceptum. Resp. neg. ant. quoad utramque partem; nam, ut Bellarminus tom. 3. controu. 4. de penit. l. 3. c. 14. & 19. ostendit, presbyter ille, publicæ penitentia præfectus, primò institutus est tempore Decii ob Novatianos, qui circa ea tempora orti sunt. Scilicet, ne illi hæretici possent Ecclesiam calumniari, quòd nimia facilitate reciperet lapsos, perita est à lapsis penitentia publica, quam debebat imponere, & determinare presbyter penitentiariorum.

Hæc autem penitentia publica longè post, scilicet primò tempore Theodolii sublata est à Nectario; eoque scandalum grave tunc esset exortum, ex ea occasione, quòd femina in publica confessione (quamvis nullo modo imperante presbytero) nimio fervore longius progressa, vulgaverit suum sacrilegium, cum diacono commissum: secreta autem confessio nullo modo abrogata fuit, ut multis probat ibidem Bellarminus, & vel ex eo patet, quòd successor Nectarii S. Chrysostomus, quamvis penitentiam publicam sæpe dicat non esse necessariam, tamen secretam probet, & usurpari velit.

583. Dies. Potius S. Chrysostomus pluribus locis dicit, tantum DEO faciendam esse confessionem: non verò confessorum, qui exprobet: non in theatrum adducenda peccata. sic homil. 5. de incomprehensibili DEI natura, que aliàs est 30. propius finem ait: Crebrius DEO immortalis confiteamini, & enumeratis vestris delictis veniam petatis, & nomen propitium. Non te in theatrum confessorum tuorum duco: non hominibus peccata tua detegere cogo: repetere coram DEO conscientiam suam etc. Resp. ex his ipsis verbis habetur, cum tantum publicam in theatrum, & ad exprobrationem criminis adhibitam, penitentiam necessariam negare. Cæterum confessionem secretam ipse adstruit, ut patet ex textibus n. 577. citatis. Accedit, quòd Baronius in Chr. 56. n. 37. referat ex Metaphrasæ, S. Chrysostomum solitum dicere: Si quando contigerit, ex vobis peccare aliquem, accedite ad me dormientem etc. ut scilicet à peccatis facta confessione solverentur.

An autem per confessionem soli DEO factam, intelligat etiam eam, quæ fit soli sacerdoti, ad arctissimum silentium obligato, & DEI vices tenenti, ut videtur velle Baronius: an verò confessionem soli DEO, strictè loquendo, factam, sed non sacramentalem, quam scilicet subrogari voluit publicæ, quæ publica & ipsa, sæpe saltem, non erat sacramentalis, sed tantum imposita in partem satisfactionis (ad quam etiam conferebat multum repetita contritio in animo eorum solo DEO elicit) ut videtur velle Bellarminus tom. 3. controu. 4. de penit. l. 3. c. 15. parum, aut nihil refert.

ARTICULUS II.

An Necessitas Confessionis rectè colligatur ex Potestate Clavium.

584. Dico. Necessitas confessionis, seu penitentia sacramentalis, rectè colligatur ex potestate clavium, ita communissimè Theologi Catholici. Prob. conclusio. Christus dedit sacerdotibus potestatem clavium, per quam eos constituit iudices super terram, ita, ut nullus, post baptismum lapsus, possit Deo reconciliari sine judiciali sententia sacerdotum: ergo debent fideles peccata sacerdotibus confiteri: adeoque ex potestate clavium rite inferitur necessitas confessionis sacerdotibus faciendæ.

Prob. conf. Sacerdotes non possunt esse iudices, nec ferre sententiam causâ non cognita: atqui causa, de qua præcipue debent ferre sententiam, sunt peccata: ergo non possunt ferre sententiam, non cognitis peccatis: ergo, ut sacerdotes possint exercere potestatem clavium, & rite sententiam ferre, debent peccata cognoscere: ergo debent ea fideles ipsis confiteri. prob. ultima conf. peccata ut plurimum sunt occulta, plurima tantum intus in corde patrata, & præsertim formalis eorum malitia abscondita est, ratione intentionis, vel deliberationis internæ, in qua fundatur ea malitia: ergo peccata non possunt à sacerdotibus relinqui, nisi ex sincera confessione penitentium, adeoque ista est necessaria.

585. Omnes istæ consequentiæ tam liquida, & clara sunt, ut vel ipsi adversarii eas facile concedant. Negant autem antecedens: non tamen quoad primam partem, quæ dicit, claves esse sacerdotibus concessas; nam hoc habetur apertè expressum in Evangelio pluribus locis: sic Matth. 16. v. 19. Christus Dominus promittit Petro (& quia Petrus non erat tantum victurus, quamdiu duratura erat Ecclesia militans, promittit in ipso successoribus ejus) claves regni caelorum dicens: Tibi dabo claves, regni caelorum: & quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in caelis: & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in caelis: per quæ posteriora verba apertè significatur, per claves intelligi potestatem solvendi, & ligandi; unde, quando Christus postea Apostolis omnibus dedit potestatem ligandi, & solvendi, etiam ipsis tradidisse claves censendus est, quamvis non cum omni illa præminencia, quæ eas tradidit Petro.

586. Petro enim claves tradidit, & quidem cum præminencia super cæteros Apostolos, quando scilicet promissum suum implevit, & omnes oves pascendas ipsi commisit Joan. 21. v. 16. & 17. Potestatem autem ligandi, & solvendi, seu dictas claves, Apostolis, & in his etiam eorum successoribus Episcopis, atque sacerdotibus, inprimis Christus promittit Matth. 18. v. 18.

An Necessitas Confessionis rectè colligatur ex Potestate Clavium.

18. dum dixit: Quodcumque alligaveris super terram, erunt ligata & in caelo: & quodcumque solveris super terram, erunt soluta & in caelo. Dico promissit; quia, cum tunc Apostoli nondum essent ordinati sacerdotes, necdum ipsis potestas illa actu tradita est; at verò postea actu data est Joan. 20. v. 22. quando Christus insufflavii, & dixit eis: Accipite Spiritum Sanctum: quorum remiseritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.

Sed, ut jam dixi, non negant adversarii, Apostolis concessas esse claves: seu non negant primam partem antecedentis, supra n. 584. positi: sed negant partem secundam, quæ dicitur, Apostolos, & in eis eorum successores, Episcopos, ac sacerdotes, constitutos esse iudices in Ecclesia; volunt enim heterodoxi, sacerdotes per traditionem clavium tantum accepisse potestatem declarandi, quòd peccata penitentibus remissa sint: vel potestatem annunciandi ipsi remissionem à DEO factam. Quare restat probanda hæc secunda pars antecedentis, seu, quòd sacerdotes verè constituti sint iudices.

587. Probatur autem 1. Tridentinum sess. 14. c. 5, sic definit: Dominus noster Jesus Christus, è terris ascensus ad caelos, sacerdotes sui ipsius vicarios reliquit, tanquam præses, & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fideles ceciderint, quo pro potestate clavium, remissionis, aut retentionis peccatorum sententiam pronunciant: ergo sacerdotes sunt constituti iudices. Quia autem heterodoxi, quibuscum hic maxime certamus, hoc Concilium rejiciunt; hinc prob. idem ant. 2. Claves istæ non sunt physicae, aut materiales, (neque enim Apostoli sunt constituti tantum dicitur, vel ostiarii templorum, aut prædicti vincitorum, ut est per se clarum) sed sunt morales, & spirituales: igitur sunt aliqua potestas moralis ligandi, & solvendi, vel aperiendi, & claudendi, scilicet ligandi, & solvendi in foro caelesti, vel aperiendi, aut claudendi caelum: sicut nempe, cui traduntur claves ad domum, vel civitatem, ei datur potestas aperiendi, & alios in eam introitum, vel claudendi, & alios ab ea excludendi.

Jam verò, sicut tradere alicui claves materiales domus, non est, eum constituere ad hoc, ut annunciet, januam esse apertam, vel clausam: sed est, eum constituere ut revera eam aperiat, vel claudat: & sicut aperire, vel claudere, etiam non est annunciare, vel declarare, ostium esse apertum, vel clausum: sed est exercere potestatem per claves sibi traditam, & re ipsa aperire & claudere, ita etiam tradere claves morales, & spirituales Apostolis, non est tantum, tradere eis potestatem annunciandi, ligationem, aut solutionem esse factam, caelum esse apertum, vel clausum: sed est, tradere potestatem, verè moraliter ligandi, & solvendi, & verè aperiendi, & claudendi: & Apostolos exercere potestatem clavium, non est tantum,

declarare, vel annunciare ligationem, aut solutionem &c. sed est re ipsa ligare, vel solvere, aperire, vel claudere: adeoque, dum Christus Dominus Apostolis, & eorum successoribus, ac sacerdotibus, tradidit claves, verè tradidit ipsis potestatem judicariam, quam exerceret pronuncians verè sententiam judicalem, vi cujus penitens ligetur, vel solvatur, & caelum ei aperiat, vel claudatur: id quod etiam ex ipsis verbis, quibus Christus est usus, apertè desumitur, ut mox ostendemus.

588. Confirm. 1. Claves traditæ, in sensu morali, ex usu communissimo loquendi, significant aliquam jurisdictionem, vel potestatem aperiendi, & claudendi: & quidem in nostro casu significant potestatem aperiendi, & claudendi, non physicè, sed moraliter, seu per sententiam judicalem, per quam iudex claudit, vel aperit carcerem, dat, vel admittit libertatem: certè, si magistra cuiusdam traduntur claves, juxta omnes significatur, dari ei potestatem gubernandi, & judicandi: ergo.

Confirm. 2. Quando de Christo Domino dicitur Apocal. 3. v. 7. Qui habet clavem David: statim additur: Qui aperit, & nemo claudit: claudit, & nemo aperit: quo modo loquendi ostenditur, claves traditas significare potestatem aperiendi, & claudendi, seu potestatem judicariam exercendi: non autem tantum potestatem denunciandi, vel declarandi, esse apertum, vel clausum. Cum ergo Christus suam hanc potestatem judicariam communicaverit Apostolis, ac sacerdotibus, ut ait S. Ambrosius l. 1. de penitentia. c. 7. & S. Chrysostomus, citandus inferius n. 591. etiam isti habent verè potestatem aperiendi, & claudendi, seu ligandi, & solvendi per suam sententiam, non autem tantum denunciandi ligatos, vel solutos &c.

589. Probatur hæc potestas judicaria 2. Christus Joan. 20. v. 22. & 23. his verbis ad Apostolos usus est: Accipite Spiritum Sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt. & Matth. 18. v. 18. Amen dico vobis: quodcumque alligaveritis super terram, erunt ligata & in caelo: & quodcumque solveritis super terram, erunt soluta & in caelo: atqui remittere, vel retinere, ligare, vel solvere, nisi omnem verborum significationem immutemus, non significat tantum, annunciare, vel declarare solutionem, aut remissionem &c. ergo min. videtur per se clara, & ostenditur facile in exemplo. Sic utriusque alius facit rex, qui verè remittit debitum, vel ab eo absolvit, quam præcisè faciat prætor, aut nuntius, qui gratiam à rege factam tantum annunciat: nec ullus dicit, talem nuntium remississe debitum: adeoque nec Apostoli, vel sacerdotes, possent dici remittere debitum peccati, si tantum annunciant, vel declararent, id esse remissum.

590. Confirm. 1. Si sacerdotes tantum habent potestatem annunciandi remissionem,

sionem peccatorum, tunc suam potestatem non possunt utiliter exercere erga surdos, vel moribundos, aut sensibus jam destitutos, erga quos tamen vel maxime necesse est, eam potestatem exercere: ergo, prob. ant. talibus, omni præsertim sensu destitutis, ad nihil prodesset annunciatio remissionis; quia eam non possunt percipere, adeoque nec solatium (alium enim fructum annunciatio illa non afferret) ex ea percipere: ergo.

Confirm. 2. Annunciare remissionem peccatorum possunt etiam laici: atqui laici non habent potestatem clavium: ergo ista potestas non est tantum potestas annunciandi remissionem &c. Negant quidem adversarii minorem: sed eam jam sufficienter probavimus intract. de sacram. in genere & n. 194. ubi ostendimus, non omnes Christianos posse omnia sacramenta administrare: insuper eam minorem affirmant omnes Patres, & tota Catholica Ecclesia. Certè S. Chrysostomus l. 3. c. 5. de sacerdotio ait de sacerdotibus: *his datum est, ut potestatem habeant, quam Deus optimus neque Angelis, neque Archangelis, datam esse voluit; neque enim ad illos dictum est: Quicumque alligaveritis in terra &c.* S. Gregorius homil. 26. in Evangel. de solis sacerdotibus ait: *Principatumque superni iudicii sortiuntur, ut vice DEI quibusdam peccata retineant, quibusdam relaxent.* Sic loquuntur etiam alii Patres, nec laicis ullis hanc potestatem unquam concedunt.

591. Probatur eadem potestas iudicialia sacerdotum 3. ex SS. Patribus, qui eam uno ore, & unanimiter adstruunt. Omnia eorum effata afferre nimis foret prolixum: aliqua afferro. S. Chrysostomus l. 3. de sacerdotio. c. 5. ait: *Habent quidem & terrestres principes vinculi potestatem, verum corporum solum: id autem, quod dico sacerdotum vinculum, ipsam etiam animam contingit, atque ad calos usque pervadit, usque adeo, ut, quicumque inferne sacerdotes confecerint, illa eadem DEUS supernè rata habeat, ac servorum sententiam Dominus confirmet.* Etenim, quidnam hoc aliud esse dicas, nisi omnem rerum caelestium potestatem illis à DEO concessam? Quorumcumque enim, ait, peccata remiseritis, remittuntur eis, & quorumcumque retinueritis, retenta sunt. *Quanam, obsecro, potestas hac una major esse queat? Pater omne iudicium filio dedit: ceterum video ipsum omne iudicium à DEO Filio illis traditum.* S. Hieronymus epist. ad Heliodor. c. 7. ait: *Ab sit, ut de his quicquam sinistrum loquar, qui Apostolico gradu succedentes, Christi corpus sacro ore conficiunt, per quos & nos Christiani sumus, qui claves regni caelorum habentes quodammodo ante iudicii diem iudicant.*

592. S. Augustinus l. 20. de civit. DEI. c. 9. in illud Apocal. 20. v. 4. *Et vidi sedes, & sederunt super eas, & iudicium datum*

est illis: ait: *Non hoc putandum est de ultimo iudicio dici: sed sedes praepositorum, & ipsi praepositi intelligendi sunt, per quos Ecclesia nunc gubernatur. Iudicium autem datum nullum melius accipiendum videtur, quam id, quod dicitur est: Quae ligaveritis in terra, ligata erunt & in caelo, & quae solveritis in terra, soluta erunt & in caelo. Unde Apostolus: Quid enim mihi est, inquit, de his, qui foris sunt, iudicare? nonne de his, qui intus sunt, vos iudicatis? huc spectat etiam textus S. Augustini ex homil. 49. inter 50. citatus n. 578. S. Innocentius l. in ep. 1. ad Decentium cap. seu n. 7. ait: *De ponderare estimando delictorum, sacerdotis est iudicare.* Huc spectant etiam verba S. Gregorii n. 590. citata: item complures sententiae Conciliorum, & Patrum n. 570. & sequent. Plura adhuc exhibet Bellarminus tom. 3. controu. 4. l. 3. c. 2.*

593. Ob. 1. Etsi sacerdotes possint solvere, & ligare, non tamen necesse est, ad eorum tribunal venire: ergo ex potestate clavium non rectè inferitur necessitas confessionis. prob. ant. Quamvis iudices, à principe politico constituti, possint de omnibus causis iudicare, tamen non omnes subditi tenentur, ad eos omnes suas causas deferre, sed possunt ipsi inter se amice plures componere: ergo neque debent etiam omnes poenitentes accedere ad iudices à Christo constitutos. Confirm. Christus non dixit Matth. 18. *Quae non solveritis, non erunt soluta:* ergo possunt peccata solvi sine sententia sacerdotum: adeoque non est omnino necesse, iis omnia confiteri.

Resp. neg. ant. ad prob. neg. conf. Privati subditi reipublicæ civilis possunt quidem inter se privatim componere lites, quas habent inter se: non autem possunt sine interventu iudicum componere lites, quas non habent inter se, sed quas habent cum ipso principe; ad has enim lites componendas, vel terminandas, debent accedere vicarium, quem princeps constituit: cum itaque causæ peccatorum sint causæ, seu quasi lites poenitentium cum DEO, debent isti ad impetrandam solutionem accedere vicarios DEI.

Ad confirm. dist. ant. Christus ea verba non dixit formaliter. conc. ant. non ea dixit æquivalenter. neg. ant. & conf. Sufficientissimè enim intelliguntur ex eo, quod sacerdotes sint iudices peccatorum, & quidem in causâ DEI, & quod possint ligare, vel retinere peccata: quod non significat tantum novum vinculum adicere, sed etiam antiquum non solvere. Et certè si peccata possint sine sacerdotum absolutione solvi, frustra data ipsis esset potestas retinendi. Et sic Gormaz de sacram. parit. n. 41. ait, Ecclesiam, seu sacerdotes non habere potestatem retinendi peccata venialia.

594. Ob. 2. Potest. quilibet per contritionem perfectam sibi solvere vincula peccatorum, & caelum aperire: ergo non est

est necessaria confessio. Resp. neg. conf. Ex ipsa contritione inferitur necessitas confessionis, non minus, ac baptisimi; nulla enim contritio potest esse perfecta, vel justificativa, quin involvat votum, seu voluntatem, peccata sua confitendi, ut docemus omnes Catholici cum Tridentino sess. 14. c. 4. adeoque confessio per se necessaria est, nec potest omitti, nisi per accidens, vel ratione impotentia, quando quis non habet occasionem, aut potentiam confitendi, vel ratione ignorantia, quando quis invincibiliter nescit, eam esse necessariam: sicut scilicet etiam per accidens potest quis salvari, sine baptismi fluminis reipla suscepto, quin inde sequatur, baptismum fluminis non esse necessarium.

ARTICULUS III.

An, & quomodo Confessio sit præcepta iure Ecclesiastico.

595. Dico 1. Confessio ex præcepto Ecclesiastico debet à fidelibus, si rei sunt peccati mortalis, institui saltem semel singulis annis. ita Concilium Lateranense IV. seu Magnum sub Innocentio III. c. 21. quod ita habet: *Omnis virius, que sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata confiteatur fideliter, saltem semel in anno, proprio sacerdoti, & in iunctam sibi poenitentiam studeat pro viribus adimplere, suscipiens reverenter ad minus in pascha Eucharistia sacramentum: nisi forte de confitendo proprio sacerdoti ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab eius præceptione auxerit abstinendum; alioquin & vivens ab ingressu Ecclesie arceatur, & mortuus Christiana careat sepultura.* Ad hunc tamen canonem notat Tamburinus in methodo expedita communionis c. 4. ubi eum fuscè per plures paragraphos examinat, notat, inquam s. 6. penas has non esse laicæ, sed ferendæ sententiæ.

596. Dixi in conclusione: *Si rei sunt gravis peccati;* nam, quamvis S. Bonaventura in 4. dist. 17. p. 2. n. 2. q. 1. ad 3. item Aletius, Richardus, & alii alii velint, teneri semel in anno ad confessionem etiam fideles, qui venialiter tantum peccarunt, tamen opposita est longe communior, ut videre est apud Eximium tom. 4. in 3. p. dist. 36. sec. 2. n. 7. Ratio etiam est. Ecclesia non præcipit ipsam confessionem, sed tantum dererminat, eam, quam Christus præcepit, debere semel in anno fieri, ut habet Tridentinum sess. 14. c. 5. atqui Christus tantum præcepit confessionem mortali, ut iterum docet Tridentinum eod. cap. ergo.

Confirm. Si Concilium Lateranense præcepisset confessionem venialium; præcepisset confessionem omnium; nam ex una parte gratis diceretur, Concilium tantum præcepisset confessionem aliquorum indetermini-

natè sumptorum pro libitu poenitentis: ex altera verò parte non esset ratio, ex qua colligeretur, ista præ aliis esse exponenda: sed confessio omnium venialium esset difficillima, imò iuxta Suarezium omnino impossibilis: ergo non debet teneri esse præcepta, donec gravissimis rationibus probetur. Quare, qui tantum haberet peccata venialia, vel etiam tantum mortalia, iam alias exposita, posset, si vellet, omnia confessione accedere parochum, & hoc ei significare, ac communionem paschalem petere: parochus autem teneretur ei credere, nisi evidenter constaret oppositum. Attamen, ut praxis ostendit, ceteris longè facilius esse, confiteri aliquid peccatum veniale.

597. Dico 2. Si confessio intra tempus præscriptum non instituitur, debet statim postea institui. ita Theologi communissimè. Prob. Ecclesia determinavit, non tempus, quo finito cessaret obligatio, sed, ultra quod non liceret confessionem differre. ergo obligatio semper manet, ac urget, donec confessio sit peracta: sicut, qui accipit mutuum eo onere, ut intra annum restituat, si hoc non fecerit, non propterea est liber obligatione solvendi. ant. prob. ipsa particula saltem adhibita à Concilio Lateranensi indicat, non esse confessionem ulterius differendam: dein ipsa praxis, quæ alicubi viget, excommunicandi eos, qui non sunt confessi, nec eos absolvendi ab hac censura, donec confiteantur, ostendit satis, præceptum non extingui, sed ejus transgressores tractari ut contumaces.

Hinc certè Suarez tom. 4. in 3. p. dist. 36. sec. 5. n. 2. cum communi, ut ait, interit, eum, qui prævidet, se non posse in fine termini præxi confiteri, debere eundem terminum prævenire, & citius intra annum confiteri. Ratio est. Præceptum urget toto anno suo modo, sicut præceptum audiendi sacrum die festo: ergo, sicut, qui non habet occasionem audiendi sacrum horâ undecimâ, debet prævenire, & jam illud audire horâ octavâ, vel eâ, qua celebratur, ita etiam qui non potest confessionem peragere tempore posteriore, debet prævenire & confessionem prius peragere, idque etiam ratione præcepti Ecclesiastici.

At verò ratione præcepti Divini videtur, debere etiam prævenire aliquando ipsum annum, si toto sequenti anno confiteri non possit, de qua tamen re vide Dicastrillo in 8. de poenitent. dist. 7. dub. 11. Par est ratio de communionem paschali, quia, qui etiam non potest peragere Dominicam in Albis, debet prius id facere: & quidem, ut mihi verosimilius videtur, etiam ante tempus paschale; cum etiam Eucharistia perceptio sit de jure Divino, & Ecclesia tantum tempus determinaverit. Adde ex occasione, hanc propositionem 14. ab Alexandro VIII. esse damnatam: *Qui facit confessionem voluntarie nullam, satisfaciendo præcepto Ecclesiastico.*

598. Dico 3. Confessio non est præcepta

cepta pro determinata anni parte, sicut communio. ita Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 36. sec. 3. n. 4. (ubi sententiam hanc certam existimat) & recentiores communiter, contra Petrum Soto, & alios paucos. Prob. C. Omnis utriusque sexus. cit. n. 595. dantur duo præcepta, communionis, & confessionis: illud determinatur ad tempus paschale: de hoc tantum dicitur *saltem semel in anno*: ergo hoc præceptum confessionis non est alligatum determinatè parti anni: sicut etiam præceptum audiendi die festo sacrum non est alligatum certæ horæ, sed sufficit, quacunq; hora audiatur sacrum: & sicut etiam, si alicui imponeretur, ut singulis hebdomadis communicaret, satisfaceret, quocunq; die id faceret. Equidem Tridentinum sess. 14. c. 5. laudat morem confitendi in quadragesima, sed ad eum observandum nullo præcepto obligat: sic enim habet: *Unde jam in universa Ecclesia, cum ingenti animarum fidelium fructu, observatur mos ille salutaris, confitendi sacrosancto, & maxime acceptabili tempore Quadragesimæ: quem morem hæc sancta Synodus maxime probat, & amplectitur, tanquam pium, & merito retinendum.*

Congruentiam aliquam differentie inter hæc duo præcepta assertit Suarez sec. modo cit. n. 3. ex eo, quod sacramentum Eucharistie per se, & ratione sui præcipitur, adeoque etiam rectè præcipitur pro determinato tempore, quamvis aliquis jam alio tempore sponte communicaverit, ut tota Ecclesia simul ad illud accedat, possitque facilius constare de adimplente præcepti: cum contra sacramentum poenitentie non præcipitur, nisi ex suppositione culpæ, adeoque non videatur certo tempori alligandus ejus usus: quia fors aliqui ansam arriperent, confessionem differendi, usque ad illud tempus: non autem esset consultum, tamdiu eam differre.

199. Quæres, unde debeat sumi initium computandi annum Ecclesiasticum quoad præceptum confessionis. Resp. duas sententias esse valde probabiles. Prima est, quam tenent Valquez, Nunnus, Sylvius, Diana, Lugo, Arriaga, Dicastillo &c. de poenitent. disp. 7. n. 129. Gormaz de sacram. panis. n. 33. & alii, qui volunt annum computari à Januario ad Decembrem; nam communissimè annus ita accipitur, quando sine addito limitante accipitur. Altera sententia est, quam tenent Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 36. sec. 3. n. 8. Layman l. 5. tr. 6. c. 5. n. 8. Coninck tom. 2. de sacram. disp. 5. dub. 6. n. 56. Tannerus tom. 4. disp. 6. q. 7. n. 146. Henricus, Victoria, Reginaldus, Ledesma, Fillicius, Azor, & alii multi, quos citat Dicastillo cit. disp. n. 126. qui volunt, tempus hoc computandum esse ab uno paschate in aliud: & quamvis ob mobilitatem hujus festi aliquando impletio præcepti possit differri per tredecim menses, hoc non videtur esse absurdum; nam eadem difficultas est in præcepto communionis.

Huic sententiæ videtur favere communis consuetudo, & fidelium persuasio, qui putant, se posse absque peccato, differre confessionem ab uno paschate in aliud; cum tamen in sententiâ priori, si quis usque ad pascha non commisit peccatum mortale, & sic in paschate confessus tantum fuisset venialia, postea autem adhuc eo anno peccatum mortale committeret, teneretur sub gravi, saltem usque ad finem Decembris aliquando iterum confiteri; nam per confessionem tantum venialium, non satisfacit huic præcepto, si adhuc mortale committatur intra annum, confessionis peragenda præfinitum, ut fatentur communissimè omnes; eoquod non fiat confessio de materia necessaria, seu peccato gravi, cujus tamen confessio maximè est præcepta jure Divino, & cui obligationi Ecclesia tantum tempus determinavit. Est autem contra communem persuasionem fidelium, talemjam in paschate confessum, debere deinceps confiteri: certe de hac obligatione fideles non videntur aliquid scire, nec etiam de omnia tali confessione sibi serupulum facere.

600. At verò, quod debeant fideles confiteri, si habeant mortale, in paschate, etsi alias fuissent confessi, facile omnes, sibi persuadent; cum sciant, se debere confiteri ratione communionis: quidquid sit, an discernant, quo titulo id facere debeant, an perse, an per accidens; unde saltem praxi communi videtur hæc opinio esse accommodatior, & hinc videtur etiam menti Ecclesiæ conformior: quare hæc sententia ad minimum est æque probabilis, ac prior. Alia autem sententiâ, juxta quas inchoatur annus, vel ab ultimo peccato mortali commissio, vel ab ultima confessione peracta, non habent sufficientem auctoritatem, aut rationem: & vel ex hoc non videntur admittendæ, quod annus non eodem modo respectu omnium computandus esset; cum tamen id Ecclesiæ videatur intendere, ut de adimplente præcepti possit ordinatè constare.

ARTICULUS IV.

Solvuntur Objectiones.

601. **O**B. 1. Confessio est carnificina conscientia, quam multi ferè ut mortem horrent: ergo non potest esse præcepta ab Ecclesiâ. Confr. Ecclesiâ non judicat de internis: ergo non præcipit confessionem, maximè peccatorum interiorum. Resp. neg. ant. quod asserere merito Tridentinum sess. 14. c. 5. ait, esse impium: quid enim tam enormiter difficile appareat, in enarratione dolorosa peccatorum, quorum quis conscientiam habet, post diligens examen, dum alia peccata, ex inculpabili oblivione omitta, simul resmittuntur? Accedit, confessarium obstrictum esse sigillo secreti arduissimi, de quo inferius. Quamvis autem difficultas aliqua sit, merito hæc pena infligitur peccantibus.

Sed

Sed & suppositum consequentiæ est falsum; non enim Ecclesiâ, sed Christus confessionem præcipit: & illa tantum tempus determinavit: ad quam determinationem faciendam à DEO potestatem accepit. Nec est nova difficultas, nimis magna, ut homines, jam præcepto Divino obligati ad confessionem, eam potius intra tale, quam aliud tempus peragant: imò probabiliter etiam de jure Divino confessionem distulsi differre non licet: certe ad contritionem videtur intra annum obligari peccator, ut dictum n. 418. Quidquid autem de hoc sit, & licet etiam omittatur, quod Ecclesiâ non poterit præcipere confessionem quoad substantiam, (quod tamen negat Suarez tom. 2. in 3. p. disp. 35. sec. 1. n. 18.) potuit saltem Ecclesiâ ejus peragenda tempus prescribere. Ad confirm. dist. ant. Ecclesiâ non judicat de internis, in foro exteriori. om. ant. in foro interiori. neg. ant. & conf. simulque iterum ejus suppositum, quod Ecclesiâ præcipiat confessionem quoad substantiam, quod jam supra fuit negatum.

602. **O**B. 2. Ecclesiâ non potest præcipere actus internos: sed juxta nos præcipere dolorem internum, dum præcipit confessionem: ergo. Resp. 1. neg. min. vel ejus suppositum. Ecclesiâ non præcipit confessionem, sed tantum determinat ejus tempus; & hæc responsio omnino sufficit ad solvendam hæc objectionem: quia tamen operæ pretium videtur, etiam aliquid dicere de potestate Ecclesiæ, in ordine ad præcedendos actus internos. Resp. 2. dist. ma. Ecclesiâ non potest præcipere actus internos, se solis sumptos. om. ma. actus mixtos ex externis, & internis. neg. ma. & dist. min. Ecclesiâ præcipere dolorem se solo sumptum. neg. min. dolorem internum cum confessione externa, seu confessionem externam dolorosam. conc. min. & neg. cons. Si opus externum fieri non potest rite, seu dignè, prout moraliter debet fieri, sine actibus internis, potest utique Ecclesiâ actus internos, ad dignè ponendum opus externum necessarios, præcipere.

Hoc sane est innegabile, præsertim post aliquas propositiones, à Pontificibus prohibitas, ut, quod per confessionem voluntariè nullam (qualis esset voluntariè non dolorosa) satisfiat præcepto Ecclesiæ de annua confessione, quam 14tam damnavit Alexander VII. item, quod simili præcepto annuæ communionis satisfiat per communionem facilem, quam 5tam damnavit Innocentius XI. ubi certè est sermo de præcepto Ecclesiastico. Rursus, quando Ecclesiâ obligat ad juramentum præstandum, (ad quod sæpius obligat) obligat ad habendum animum jurandi; nam est damnata propositio ab Innocentio XI. hæc 25ta. *Cum causa licitum est, jurare sine animo jurandi, sive res sit levis, sive gravis.*

603. Ulterius, quando Ecclesiâ obligat ad preces perfolvendas, e.g. Horas Canonicas, utique obligat etiam ad internam aliquam intentionem, & attentionem. Et

quando obligat ad sacramentorum administrationem, etiam obligat ad habendam debitam intentionem. Quin in his casibus confessionis, recitationis Horarum Canonicarum, vel similibus aliis, Gormaz de sacram. panis. n. 67. ait, incongruenter loqui eos, qui dicunt, Ecclesiâ tantum indirectè præcipere actus internos; nam, ut ait hic auctor, cum, Ecclesiâ directè præcipiat totum opus, debito modo faciendum, seu confessionem dolorosam, etiam directè præcipit partem, seu actum internum.

Tunc autem (ut idem Gormaz vult) tantum indirectè præcipere actum internum, quando actus internus non esset pars totius objecti præcepti, ita tamen se haberet, ut sine ipso poni non posset opus præceptum: e.g. præcipitur alicui, ut reddat furto ablatum, vel emptioe irrita comparatum, si hic eam rem jam alteri vendidit, præcipitur indirectè rescisso ultimi hujus contractus. At non ita se habet internus dolor respectu confessionis præceptæ; hic enim est pars confessionis præceptæ; quia præcepta est confessio legitime facta, & valida, ut constat ex propositione 14. ab Alexandro VII. damnata. Et, si ad verbari vellet dicere, quod dolor non sit pars confessionis præceptæ, tunc neque esset aliquid ita requisitum, ut sine eo non posset poni opus præceptum; nam si opus præceptum esset tantum confessio externa, sanè hæc absque omni dolore poni posset, adeoque dolor nec indirectè præciperetur.

604. An autem Ecclesiâ possit præcipere actus pure internos; se solis sumptos, alia quaestio est, in qua Cardenas in crisi in propo. damnat. ab Innoc. XI. differt. 34. c. 2. n. 2. & 3. ac sequenti. item Gormaz de sacram. panis. n. 67. asserunt, Ecclesiâ id posse; si enim, ut ajunt, potest Ecclesiâ directè eos actus internos præcipere cum externis, poterit etiam eos præcipere solos; præsertim, cum etiam isti plurimum, imò principaliter conducant ad consecutionem vite æternæ, ad quam tendit gubernatio Ecclesiæ. Dein, si potest superior religiosus præscribere suis subditis, peragenda orationem mentalem, vel faciendum examen conscientia, quæ sunt actus interni (certè externos non requirunt) cur non possit Ecclesiâ idem, vel simile aliud quid fidelibus præcipere?

605. Rursus, quando Pontifices damnant quasdam propositiones, ut temerarias, scandalosas &c. certè obligant fideles, ut etiam interius sentiant, eas propositiones tales esse. Quin Innocentius X. in Bulla: *Cum occasione*. contra Janenii propositiones edita, ait: *Mandamus igitur omnibus Christi fidelibus, utriusque sexus, ne de dictis propositionibus sentiant, docere, prædicare aliter presumant &c.* item Alexander VII. in sua Bulla: *Ad Sanctam Beati Petri Sedem*. ubi innovat Bullam Innocentii X. *Cum occasione*. sic ait: *Mandantes omnibus Christi fidelibus, ne prædictam doctrinam teneant*: hoc est, interius ei assentiantur; nam